

Tomaž Banovec

Član strokovnega sveta ZDUS (Svet) Zveze društev upokojencev Slovenije (Zveza) in predsednik Sosveta Statističnega urada republike Slovenije za tretje življenjsko obdobje (S3žo)

Ljubljana 25 in 29 maj 2023

Poročilo o delu na področju uporab statistike v letu 2023.

1. Uvodno pojasnilo.

V delu Sveta in Zveze v celoti sem zadolžen za »statistiko« in druga podobna izkazovanja družbeno pomembnih dejstev a) na statistični način in b) povezano s tem posredno tudi za drugače - evidenčno izkazana dejstva (registri, mikropodatki ipd. in posledično na analitsko delo za področje dolgožive družbe. To naj bi bilo povezano z razvojnimi nalogami vezanim na sedanji in bodoči in položaj starejše populacije (50+). Osnove za tako delo in statistično podporo so sprejete tudi v veljavnem Memorandumu 2018.

2. Sodelovanje v delovanju sosveta statističnega urada republike Slovenije za tretje življenjsko obdobje **S3žo** je predvsem organizacijsko sredstvo za formalno predstavitev položaja starejših ljudi med drugimi zainteresiranimi strokovnjaki člani tega telesa (seznam in sestava sta spletu). Predvsem, pa je to način za sprotno in hitro posredovanja novih podatkov in ustrezno faktografsko izkazanih znanj ter uporabo za namene analize in podpore razumevanja in upravljanja dolgožive družbe tudi v naši Zvezi. Ali smo in kako smo s tem uspeli je deloma izkazano v mojih sporočilih, ki sem jih posredoval članom **Sveta, vodstvu Zveze** drugim »upokojenskim« uporabnikom ter prijateljev. To so gradiva, ki imajo v naslovu dokumenta tudi geslo **tob**. Okrog 45 takih sporočil in dokumentov v letu 2022. Vsa so v arhivu naše Zveze.

Delo v **S3žo** je potekalo v sodelovanju z namestnikom predsednika sosveta **Mag. Romanom Renerjem** (najmanj enkrat mesečno) in včasih z vodstvom Strokovnega Sveta. Priprav sej. Nobeden naš organ ni imele pripombe ali predlogov na naše delo in pobude. Reagirana na omenjena poslan gradiva je bilo je bilo malo.

Surs ima bogato spletno stran odprto tudi za druge in tuje uporabnike (angleščina). Mnoga statistično izkazana dejstva zadevajo tudi področja, ki niso določena in omejene z delovanjem **S3žo**. V Svetu redno obravnava del statsističnih gradiv samo **Erik Hofbauer** (gmotni položaj). Kot najpomembnejši izdelek - še iz leta 2022 omenjam »Predlog vladi za ponovno vzpostavitev večnamenskega **registra gospodinjestev in njihovih** nastanitev v Sloveniji kot temeljne javnopravne evidence za vodenja socialnih in drugih razvojnih politik in za konkretne ukrepe. Urejal naj bi ravnanja z gospodinjestvi v kriznih situacijah kot so Covid 19, energetska kriza, klimatske spremembe, naravne in druge nesreče, revščina ipd. Gradivo sta v pismo vladi in ministrom je podpisala predsednik Zveze in predsednik ZNSFiabci.

Vmes se je menjala vlada. V letu 2023 sem skušal preveriti stanje in odgovore, še vedno ni uspeha.

V **S3žo** smo delovali smo na covidu primeren način - e konference. Kontakti s strokovnjaki na **Sursu** so bili tekoči tudi mesečni ter zadevali tudi izmenjavo in komentar gradiv, ki sem jih pridobil iz OECD-ja, Economista in drugih omrežij ter domačih virov (naročen sem ne skoraj vse dnevnike in mesečnike,) O tem sem tekoče obveščal nekatere zainteresirane posameznike v ZDUS-u in veliko drugih.

Na razpisan gradiva, dnevne rede za delo **S3žo** iz ZDUS-a nisem dobil odgovorov ali pobud.

Predlog - Strokovno sodelovanje s **Sursom** preko **S3žo** in neposredno je treba nadaljevati, bistveno je, da se novi strokovni akterji ter člani vodstva ter upravnega odbora Zveze ter drugi dejavniki ustrezno opolnomočijo za razumevanje s statistično izkazanimi dejstvi in omejitvami. Že pri definiciji pojma upokojenec imamo svoje skupne težave. Surs določa količino 370 000 upokojencev za leto 2022, večina uporablja mantra o 600 000 in več upokojencih. Nekatera zelo dobra didaktična gradiva, ki

zadevajo delovanja starejših ljudi merjen na statističen način so na spletni strani Sursa dostopna vsem. Med njimi tudi zapisniki **S3žo** ter drugih teles (cel portal).

2. Delo v ZDUS-u v 2023 glede uporabne državne in lastne statistike in prihodnost

Uporabna statistika za delo ZDUS-a je v določeni meri opredeljena v njegovem statutu, z Mem 18 in drugimi gradivi ter delovanjem njegovih teles. Bistvena razvojna vprašanja Slovenije so **demografski prehod in po novem še zeleni prehod** (klimatske spremembe prilagajanja). Veliko nalog sedanji vladi je določenih v okviru NOO (reforme ipd.) Opolnomočenje naše Zveze za uporabo sredstev državne in drugih statistik za razvojne politike na področju 3žo predpostavlja ali celo zahteva:

1. Ureditev izobraževanja za znanje metod in uporabo statistike ter evidenc in drugih virov za nove član strokovnega sveta in druge akterje (upravni odbor) v Zvezi (vsaj 3 dni). Poudarek na konkretnih zadevah. (demografske ali socialne statistike, zeleni prehod) in na razumevanju javnih storitev na socialnem področju.
2. Ureditev in vzdrževanje seznama akterjev - fizičnih oseb in delovnih teles Zveze z opisom njihove strokovne in delovne zadolžitve (funkcija, znanja jezikov, IK znanja in podobno (Vsaj CVI za akterja). Gre za organizacijo podpor z statističnimi in drugimi dejstvi za njihove funkcije. Predlagano je bilo večkrat v Strokovnem svetu - ni uspelo.
3. Ureditev strokovne uporabe izkazanih statistik tudi v krogu zaposlenih v Zvezi, vsaj ena oseba, ki lahko pokriva delo Sursa in drugih podobnih virov, obvlada tudi spletnih strani za Zvezo najvažnejših virov – spletne strani (izbor in oblikovanje tabel in grafov ter izkazanih dejstev). pomoč drugim akterjem.
4. Hitro je potrebno okrepiti analitsko delo in med drugim uvesti v delo Zveze tudi nova orodja umetne inteligence za podporo vodstvu in drugim akterjem (analitska funkcija v celoti).
5. Ureditev definicij in klasifikacij (terminologija) z mednarodno evropsko ter svetovno urejenimi klasifikacijami tudi za naš dialog z konkretnim okoljem.
6. Program dela vlade in Državnega zbora, mora nekdo preučiti, določiti pomen za Zvezo (metoda A.B.C ali podobna), kar naj določi izbor potrebnih statistik in drugače izkazanih dejstev.
7. Preučiti je treba tekoči program dela vlade, ga tekoče spremljati in določiti sodelovanja po časovnicah in glede vsebin določenih v točki 6.

S pozdravi!

Tomaž Banovec

PS.: Še vedno mi ni jasno kaj se zgodi s temi poročili in če je telo, ki je sklenilo njihovo izpolnjevanje to vsebinsko obravnavalo in sprejelo kakšne vsebinske sklepe. In zakaj na primer Kadrovska komisija ne vodi CVI-jev ali jih ne izkaže za potrebe smotrne diseminacije strokovnih gradiv.